

Европейски икономически и социален комитет

SOC/439

Млади хора с увреждания

Брюксел, 28 март 2012 г.

СТАНОВИЩЕ

на

Европейския икономически и социален комитет

относно

„Млади хора с увреждания: заетост, приобщаване и участие в обществения живот“
(проучвателно становище)

Докладчик: г-н **Vardakastanis**

В писмо от 9 декември 2011 г., в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, г-жа Karen Nækkerup, министър на интеграцията и социалните въпроси на Дания, от името на датското председателство, поиска от Европейския икономически и социален комитет да изготви проучвателно становище относно

„Млади хора с увреждания: заетост, приобщаване и участие в обществения живот“.

Специализирана секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 29 февруари 2012 г.

На 479-ата си пленарна сесия, проведена на 28 и 29 март 2012 г. (заседание от 28 март 2012 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 148 гласа „за“ и 3 гласа „въздържал се“.

*

* * *

1. **Заклучения и препоръки**

1.1 ЕИСК:

- 1.1.1 Препоръчва да бъде приложена Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (Конвенцията), за да се създадат условия хората с увреждания, в това число младите, било то жени или мъже, да упражняват пълноценно основните си права.
- 1.1.2 Отправя искане държавите членки да положат усилия за насърчаване на пълноценното участие на хората с увреждания в обществения живот и икономиката в рамките на националните програми за реформи като част от стратегията „Европа 2020“ чрез въвеждането на ефективни антидискриминационни мерки.
- 1.1.3 Призовава за достъпно и приобщаващо образование за хората с увреждания съгласно член 24 от Конвенцията на ООН. Комитетът смята, че младите хора с увреждания следва да имат достъп до начално, средно и висше образование на равна основа с останалите и изтъква значението на неформалното образование и необходимостта от неговото признаване.

- 1.1.4 Отправя искане за адекватно разпространяване на информация за висшите учебни заведения или възможностите за образование в алтернативни формати като брайлово писмо, версии в аудио-, видео формат или под формата на опростени текстове („easy-to-read version“), или преобразуване на говор в текст (palantype). В своите колекции библиотеките следва да разполагат с книги на брайлово писмо и аудиокниги.
- 1.1.5 Смята, че изкуствата, спортът и развлеченията могат да играят основна роля за развиването на умения и за приобщаването на младите хора с увреждания и поради това би трябвало да бъдат напълно достъпни.
- 1.1.6 Приканва държавите членки и европейските институции да насърчават най-добрите практики и позитивните мерки за приобщаване на хората с увреждания в образованието и заетостта. Това следва да включва инвестиции в социалното предприемачество и МСП и финансови стимули за работодателите да наемат млади хора с увреждания.
- 1.1.7 Препоръчва държавите членки, Европейската комисия и Парламентът да се борят срещу дискриминацията на младите хора с увреждания.
- 1.1.8 Призовава за достъпност и създаване на подходящи условия, за да се осигури заетост на младите хора с увреждания.
- 1.1.9 Смята, че социалните партньори могат да играят ключова роля за насърчаване на заетостта на младите хора с увреждания посредством включването на достъпността и създаването на подходящи условия във водените от тях преговори.
- 1.1.10 Препоръчва използването на структурните фондове за насърчаване на приобщаването на младите хора с увреждания. Комитетът призовава за правилно прилагане на настоящия регламент и за привеждане на бъдещия в съответствие с Конвенцията на ООН, както и за включване в член 7 на достъпността като хоризонтален принцип, наред с приобщаването и борбата срещу дискриминацията.
- 1.1.11 Призовава държавите членки да прилагат Директивата за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите¹ и приканва настойчиво директивата да бъде тълкувана съгласно Конвенцията на ООН.
- 1.1.12 Препоръчва Европейската комисия, Европейският парламент и Съветът да окажат подкрепа на организациите, представляващи младите хора с увреждания, и да се консултират с тях по време на свързаните с тях политически процеси.

¹ [ОВ L 303, 2.12.2000 г., стр. 16-22.](#)

- 1.1.13 Припомня, че икономическата криза и мерките за бюджетна дисциплина не трябва да накърняват правата на младите хора с увреждания и призовава държавите членки да предприемат позитивни мерки в защита на такива лица.
- 1.1.14 Препоръчва да бъде насърчено правото на младите хора с увреждания на независим живот и призовава държавите членки и Европейската комисия да използват структурните фондове за насърчаване на деинституционализацията и услугите, предоставяни от общността.
- 1.1.15 Приветства ангажимента на Европейската комисия за изготвяне на Европейски акт за достъпността и препоръчва разпоредбите на този законодателен акт да бъдат строги и да гарантират пълен достъп до стоки, услуги и застроената среда в ЕС.
- 1.1.16 Призовава за създаването на приобщаваща европейска система за стандартизация и приветства приемането на мандат 473 като позитивна мярка за насърчаване на достъпността.
- 1.1.17 Приветства Директивата за аудиовизуалните медийни услуги² и призовава за правилното прилагане³.
- 1.1.18 Призовава за ефективно прилагане на Регламента относно правата на пътниците в автобусния транспорт в Европейския съюз⁴. Комитетът призовава държавите членки да приведат регламента в изпълнение и да приемат допълнителни мерки за гарантиране на свободното движение на младите хора с увреждания⁵.
- 1.1.19 Приветства ангажимента, поет от Европейската комисия в рамките на Програмата в областта на цифровите технологии, да гарантира, че уебсайтовете на публичния сектор и уебсайтовете, предоставящи основни услуги на гражданите, ще бъдат напълно достъпни до 2015 г.
- 1.1.20 Смята, че е от първостепенно значение нуждите на младите хора с увреждания да бъдат включени във всички политики и програми на ЕС за младежта и призовава за позитивни действия за повишаване на информираността относно техните нужди.

2 [OB L 95, 15.4.2010 г., стр. 1-24, OB L 303, 2.12.2000 г., стр. 16-22.](#)

3 Достъпността на визуалното медийно съдържание онлайн следва да бъде гарантирана в съответствие с директивата.

4 [OB L 55, 28.2.2011 г., стр. 1-12.](#)

5 Мерки като достъпността на автобусите в селските райони би трябвало да са задължителни.

2. Въведение

2.1 ЕИСК:

- 2.1.1 Би искал да посочи, че младите хора с увреждания са подложени на различни форми на дискриминация въз основа на пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други възгледи, принадлежност към национално малцинство, имотно състояние, рождение, възраст, сексуална ориентация и др.
- 2.1.2 Призовава държавите членки да постигнат напредък в преговорите по Директивата срещу дискриминацията⁶, за да се осигури правна защита срещу всякаква форма на дискриминация в ЕС.
- 2.1.3 Констатира, че младите хора с увреждания са изложени на два до пет пъти по-висок риск от насилие, отколкото връстниците им без увреждания.
- 2.1.4 Изразява съжаление, че младите хора с увреждания се сблъскват с предразсъдъци и отрицателни нагласи в обществото, които възпрепятстват тяхното участие, самоопределение и приобщаване.
- 2.1.5 Заявява, че младите жени с увреждания, хората, нуждаещи се от високо равнище на подкрепа, и хората с психосоциални увреждания са изложени на множество форми на дискриминация.
- 2.1.6 Призовава политическите права на младите хора с увреждания да бъдат признати и те да могат да ги упражняват на равна основа с другите, и смята, че свързаните с гласуването процедури, съоръжения и материали следва да бъдат достъпни.
- 2.1.7 Предлага политиките, насочени към младите хора с увреждания, да бъдат включени във всички съответни бюджетни редове в многогодишната финансова рамка, за да се гарантират подходящи средства за насърчаване на достъпността и приобщаването.
- 2.1.8 Предлага да се събере фактологичен материал за въздействието на политическите инструменти за подобряване на положението на младите хора с увреждания и предлага да бъдат финансирани европейски проекти, проучвания и научни изследвания в тази област.
- 2.1.9 Припомня препоръките в предходни становища на ЕИСК относно, наред с останалото, заетостта и достъпността, стратегията за хората с увреждания и последствията от демографската промяна.

⁶ COM/2008/0426 final.

3. Заетост и образование

Образование

3.1 ЕИСК:

- 3.1.1 Признава значението на приобщаващото общо образование и призовава за обучение на жестомимичен език в началните училища, въвеждане на технологии за преобразуване на говор в текст (palantype) и такива, базиращи се на индукционни вериги (за усилване на звука посредством електромагнитни вълни), както и за назначаването на квалифицирани учители, умеещи да използват брайлово писмо, и други подходящи начини за подкрепа на учениците с увреждания, например допълваща алтернативна комуникация (Augmentative and alternative communication (AAC).
- 3.1.2 Приветства програмите „Младежта в движение“ и „Младежта в действие“, приети от Европейската комисия в рамките на стратегията „Европа 2020“, и призовава държавите членки да гарантират, че младите хора с увреждания ще могат пълноценно да се възползват от тези програми.
- 3.1.3 Приветства използването на програмите на ЕС „Еразъм за всички“ в областта на образованието, обучението, младежта и спорта, и препоръчва те да се използват за насърчаване на личното развитие и възможностите за работа на младите хора с увреждания.
- 3.1.4 Призовава за ефективни мерки за борба с преждевременно напускане на училище, като се има предвид, че вероятността хората с увреждания да стигнат до висше образование е двойно по-малка, отколкото тази за хората без увреждания. Комитетът би искал университетите да станат по-приобщаващи и да въведат позитивни мерки, като стипендии за студенти с увреждания и квотни системи.
- 3.1.5 Би желал да бъдат въведени ефикасни мерки за улесняване на прехода от училище към заетост за младите хора с увреждания.
- 3.1.6 Приветства резолюцията на Европейския парламент относно Мобилността на хората с увреждания⁷ и акцента, поставен върху приобщаващото образование.
- 3.1.7 Признава значението на неформалното образование⁸ за младите хора с увреждания и призовава да бъде разработена Европейска рамка за качество на стажовете, която да включва критерии за достъпност.

⁷ 2010/2272(INI).

- 3.1.8 Констатира, че младите хора с увреждания имат правото да се възползват от програмите на ЕС за обмен и от възможностите да следват и учат в чужбина, както и от инструментите на равнище ЕС за удостоверяване на уменията и признаване на квалификациите.
- 3.1.9 Призовава за достъпност на образователното съдържание, ИКТ и сградите като предпоставка за упражняване на правото на образование. Европейската комисия и държавите членки следва да насърчават училищата, университетите и службите за консултации за младежи да включат достъпността в своите мерки.
- 3.1.10 Отправя настоятелно искане за адекватно разпространяване на информация за висшите учебни заведения или възможностите за образование в алтернативни формати като брайлово писмо, версии в аудио-, видео формат или под формата на опростени текстове („easy-to-read version“) или преобразуване на говор в текст (palantype). В своите колекции библиотеките следва да разполагат с книги на брайлово писмо и аудиокниги.
- 3.1.11 Предвижда използването на европейски фондове, включително Европейския социален фонд (ЕСФ) и „Учене през целия живот“, за подпомагане на използването на консултанти за учениците с увреждания и преподавателите.

Заетост

- 3.2 ЕИСК:
- 3.2.1 Констатира, че вероятността хората с увреждания да бъдат засегнати от безработица е два до три пъти по-висока от тази при хората без увреждания.
- 3.2.2 Подкрепя използването на структурните фондове за предоставяне на адекватна финансова подкрепа за Европейската стратегия за хората с увреждания. По-специално следва да се използват по-ефективно ЕСФ за насърчаване на заетостта на младите хора с увреждания и Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) – за постигане на висока степен на достъпност в Европа.
- 3.2.3 Призовава държавите членки да насърчават заетостта на младите хора с увреждания, като предоставят финансова подкрепа на работодателите и инвестират в МСП, социалното предприемачество и самостоятелната заетост.
- 3.2.4 Предлага да се осигурят подходящи условия, гъвкаво работно време, дистанционна трудова дейност и достъп до ИКТ, за да се подкрепи заетостта на младите хора с

8

Неформалното образование не се предоставя от образователна или обучаваща институция и обикновено не води до сертифициране.

увреждания и би желал да посочи, че отказът от осигуряване на подходящи условия е акт на дискриминация⁹.

- 3.2.5 Препоръчва Европейската комисия да осигури достъпност на младите работници и стажанти с увреждания, като същевременно насърчава и развива трансграничните професионални възможности и намалява бариерите пред свободното движение на работната ръка в целия ЕС.
- 3.2.6 Смята, че социалните партньори следва да играят ключова роля за насърчаването и защитата на заетостта на младите хора с увреждания, като включват този въпрос в колективното договаряне.
- 3.2.7 Призовава държавите членки да инвестират в младите работници с увреждания и да ги подпомагат при справянето с последиците от икономическата криза, тъй като те се сблъскват с по-големи трудности при навлизането и задържането си на пазара на труда.

4. **Участие и приобщаване**

4.1 ЕИСК:

- 4.1.1 Заявява отново, че младите хора с увреждания, и по-специално тези с умствени увреждания, имат право тяхната правосубектност да бъде признавана навсякъде.
- 4.1.2 Призовава за повишаване на информираността относно положението на хората с увреждания посредством събиране на последователни данни съгласно член 31 от Конвенцията на ООН и изтъква задължението на средствата за масова информация да се борят срещу стереотипите.
- 4.1.3 Препоръчва държавите членки да признаят правоспособността на младите мъже и жени с увреждания на равна основа с останалите, във всички аспекти на живота.
- 4.1.4 Подчертава необходимостта да се гарантира, че младите хора с увреждания могат да се ползват пълноценно от правото си на свободно движение и се надява да бъдат представени конкретни предложения за премахване на пречките пред преносимостта на обезщетенията за неработоспособност.
- 4.1.5 Отправя искане държавите членки да положат усилия за насърчаване на пълноценното участие на младите хора с увреждания в обществения живот и икономиката в рамките на националните програми за реформи като част от стратегията „Европа 2020“ чрез въвеждане на ефективни антидискриминационни мерки.

⁹ [ОВ С 376, 22.12.2011 г., стр. 81-86.](#)

- 4.1.6 Призовава за създаване на Европейски комитет за хората с увреждания¹⁰, който да допринесе за политиките и законодателните инициативи на ЕС в тази област, като се занимае с проблемите на приобщаването и достъпността за младите хора с увреждания.
- 4.1.7 Подчертава ключовата роля на спорта за насърчаване на участието на младите хора с увреждания и призовава за финансова и политическа подкрепа за позитивни инициативи като Параолимпийските игри.
- 4.1.8 Предлага да бъдат осъществявани партньорски проверки от Комитета за социална закрила, Комитета по заетостта и Комитета за икономическа политика, с цел споделяне на най-добри практики в областта на равнопоставеността на младите хора с увреждания в рамките на отворения метод на координация, стратегията по заетостта и икономическите политики, залегнали в националните програми за реформи.
- 4.1.9 Би желал организациите, представляващи младите хора с увреждания, да получат финансова и политическа подкрепа за насърчаване на участието в обществения живот и за борба с предразсъдъците посредством повишаване на информираността.
- 4.1.10 Призовава държавните служители, учителите, работодателите и доставчиците на услуги да бъдат обучавани да спазват законодателството по отношение на достъпността и равнопоставеността на равнище ЕС и на национално равнище.
- 4.1.11 Препоръчва да бъде насърчено правото на младите хора с увреждания на независим живот и структурните фондове да бъдат използвани за подкрепа на деинституционализацията и насърчаване на живота в общност.

5. Достъпност

5.1 ЕИСК:

- 5.1.1 Призовава Европейския парламент и Съвета да включат достъпността като хоризонтален принцип в член 7 от проекта за общ регламент относно структурните фондове за 2014-2020 г.
- 5.1.2 Приветства предприетите от Европейската комисия стъпки за изготвяне на Европейски акт за достъпността и отново изтъква неотложната необходимост от строго обвързващо законодателство, което да гарантира достъп за хората с увреждания до стоки, услуги и застроената среда. Комитетът призовава за създаване на строги механизми за прилагане и мониторинг на равнище ЕС и на национално равнище.

¹⁰ [ОВ С 376, 22.12.2011 г., стр. 81-86.](#)

- 5.1.3 Призовава за ефективно прилагане на Регламента относно правата на пътниците в автобусния транспорт в Европейския съюз¹¹, както и за привеждане на регламента в изпълнение от страна на държавите членки и за приемане на сериозни мерки за гарантиране на свободата на движение на младите хора с увреждания.
- 5.1.4 Смята, че би било добре да се изготви конкретен план, за да станат всички институции на ЕС достъпни за хората с увреждания по отношение на инфраструктурата, процедурите по набиране на персонал, заседанията, интернет страниците и информацията.
- 5.1.5 Приветства ангажимента, поет от Европейската комисия в рамките на Програмата в областта на цифровите технологии, да гарантира, че уебсайтовете на публичния сектор и уебсайтовете, предоставящи основни услуги на гражданите, ще бъдат напълно достъпни до 2015 г.
- 5.1.6 Отбелязва със задоволство регулаторната рамка на ЕС за електронните съобщителни мрежи и услуги и смята, че електронните съобщителни продукти и услуги са от решаващо значение за това новите „мобилни“ поколения да останат информирани и да могат да общуват.
- 5.1.7 Признава, че е важно хората с увреждания да имат достъп до информационното общество и до информационните и комуникационни технологии (ИКТ), включително и достъп до съдържание; това е тяхно основно право.
- 5.1.8 Признава добавената стойност на Директивата за аудиовизуалните медийни услуги¹² и призовава за нейното привеждане в изпълнение и прилагане, и по-специално – на мерките относно хората с увреждания.
- 5.1.9 Приветства предложението на Европейската комисия за регламент относно европейската стандартизация¹³, както и съобщението относно стратегическата визия за европейските стандарти¹⁴.

11 [OB L 55, 28.2.2011 г., стр. 1-12.](#)

12 [OB L 95, 15.4.2010 г., стр. 1-24.](#)

13 COM(2011) 315 final.

14 COM(2011) 311 final.

5.1.10 Призовава за създаване на приобщаваща европейска система за стандартизация и отбелязва със задоволство приемането на мандат 473 като позитивна мярка за насърчаване на достъпността.

Брюксел, 28 март 2012 г.

Председател
на
Европейския икономически и социален
комитет

Staffan Nilsson
